

Sygn. akt IIIU 797/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2015r.

<i>Sąd Okręgowy</i>	<i>w Ostrołęce</i>	<i>Wydział III</i>
<i>Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych</i>		

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Obrębska

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 maja 2015r. w O.

sprawy z odwołania T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o wartość kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania T. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 10.07.2014r. (...)

z dnia 01.09.2014r. **znak** (...)

z dnia 02.09.2014r. **znak**(...)

z dnia 09.09.2014r. **znak** (...) **orzeka:**

- zmienia zaskarżoną decyzję z 10.07.2014r. i decyzję z dnia 01.09.2014r. w ten sposób, że wartość kapitału początkowego ustala na dzień 01.01.1999r. na kwotę 156.887,94 zł.;
- zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 09.09.2014r. w ten sposób, że począwszy od dnia 01.08.2014r. przelicza wysokość emerytury należnej T. W., określając jej wysokość na kwotę 2.239,26 zł. brutto;
- zmienia zaskarżoną decyzję z 02.09.2014r. w ten sposób, że ustala, że T. W. nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.08.2014r. do 31.08.2014r. w kwocie 111,31 zł., w pozostałym zakresie odwołanie od decyzji z dnia 02.09.2014r. oddala;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10.07.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., ustalił kapitał początkowy T. W. na dzień 01.01.1999r., określając go na kwotę 88.367,29zł., natomiast kolejną decyzją z 1.09.2014r. określił go na kwotę 87.844,79zł.

Decyzją z dnia 02.09.2014r. ZUS zobowiązał T. W. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 01.07.2014r. do 31.08.2014r. w łącznej kwocie 222,62zł.

Kolejną decyzją z dnia 09.09.2014r. ZUS odmówił T. W. prawa do przeliczenia emerytury.

T. W. wniósł odwołania od powyższych decyzji.

W odwołaniu od decyzji z dnia 10.07.2014r. i 1.09.2014r. wskazał, że ZUS niezasadnie nie uwzględnił mu do wartości kapitału początkowego zarobków uzyskiwanych przez niego z tytułu zatrudnienia w (...) w O. w okresie od 02.06.1976r. do 31.05.1993r. Podobnie w odwołaniu od decyzji z dnia 09.09.2014r. podniósł, że emerytura winna być mu przeliczona w oparciu o wpisy zarobków z legitymacji ubezpieczeniowej za okres zatrudnienia w (...) w O.. W odwołaniu od decyzji z 02.09.2014r. wskazał, że nie zgadza się z twierdzeniem ZUS, że należność 222,62zł. jest świadczeniem pobranym przez niego nienależnie.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie. ZUS wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego za okresy, za które odwołujący nie przedłożył zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu zostało przyjęte wynagrodzenie minimalne. ZUS podniósł, że zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za okres zatrudnienia w (...) w O. od 02.06.1976r. do 31.05.1993r. zostało wystawione przez Zakład Usługowo – Handlowy (...) Sp. z o.o. w O., który nie był upoważniony do wystawienia takiego dokumentu, gdyż nie jest następcą prawnym (...) w O.. ZUS podniósł ponadto, że w decyzji z dnia 09.09.2014r. odmówił odwołującemu przeliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem zarobków w (...) w O. wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej, gdyż wpisy dokonane w legitymacji budzą wątpliwości co do ich autentyczności, ponieważ uzupełnione zostały po likwidacji zakładu pracy. Za niezasadne ZUS uznał też odwołanie od decyzji z 02.09.2014r. zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranej, zawyżonej emerytury. ZUS wskazał, że dokonując ponownej analizy dokumentów w przedmiotowej sprawie stwierdził, że wysokość emerytury ustalona decyzją z dnia 11.08.2014r. została ustalona w nieprawidłowej wysokości, w związku z czym kolejną decyzją z dnia 02.09.2014r. dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury. Po przeliczeniu emerytura uległa obniżeniu do kwoty 1.358,63zł. W związku ze zmianą wysokości emerytury powstała nadpłata świadczenia za okres od 01.07.2014r. do 30.08.2014r. w wysokości 222,62zł., do zwrotu której Oddział ZUS w zaskarżonej decyzji z 02.09.2014r. zobowiązał odwołującego T. W..

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce ustalił i zważył co następuje:

Odwołania T. W. od decyzji z dnia 10.07.2014r., 01.09.2014r. i 09.09.2014r. okazały się zasadne i zostały przez Sąd uwzględnione, natomiast odwołanie od decyzji z dnia 02.09.2014r. Sąd uwzględnił jedynie częściowo.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 1 cyt. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 cyt. ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Stosownie do art. 26 ust. 1 cyt. wyżej ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Stosownie do treści art. 183 ust. 1 i 5 emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r., z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2014, wynosi:

1) 20% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2) 80% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

W przedmiotowej sprawie, spór pomiędzy stronami sprowadzał się zasadniczo do określenia wysokości zarobków uzyskiwanych przez odwołującego w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w O. od 02.06.1976r. do 31.05.1993r. Powyższe kwestie przekładały się bowiem bezpośrednio na określenie wysokości kapitału początkowego i w konsekwencji wysokości należnej odwołującemu emerytury. Sądowi udało się pozyskać dokumentację płacową za sporny okres zatrudnienia odwołującego w (...) w O..

Uznając, iż kwestia prawidłowego wyliczenia wysokości kapitału początkowego i wysokości należnej odwołującemu emerytury, z uwzględnieniem wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych przez odwołującego w spornym okresie, wymaga wiadomości specjalnych, Sąd postanowieniem z dnia 18.12.2014r. dopuścił w tym zakresie dowód z opinii biegłego z zakresu rachunkowości.

W wydanej opinii biegła dokonała szczegółowych ustaleń w zakresie wysokości wynagrodzeń otrzymywanych przez odwołującego w spornym okresie w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację płacową, w tym w szczególności w oparciu o zachowane karty plac. Biegła opracowała opinię w dwóch wariantach z uwagi na fakt, że na kartach wynagrodzeń za lata 1988-1989 wpisano składnik określony jako (...) i (...). Biegła podniosła, że w oparciu o ten skrót nie jest w stanie ustalić co to jest za składnik. Biegła zwróciła jednak uwagę, że kwota ta wchodziła w skład płacy razem, stąd jej zdaniem należy przyjąć w związku z tym, że składnik ten stanowił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Pozostawiając tę kwestię do uznania Sądu biegła w wariantcie I opinii przyjęła, że powyższy składnik stanowił podstawę wymiaru składek, a w wariantcie II, że nie stanowił on podstawy wymiaru składek. Wobec powyższego wartość kapitału początkowego na dzień 01.01.1999r. biegła określiła według wariantu I na kwotę 156.887,94zł., natomiast na według wariantu II na kwotę 155.700,82zł. Biegła wyliczyła, że emerytura ustalona na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej wynosi brutto, według założeń wariantu I – 2.239,26zł., a według założeń wariantu II – 2.225,39zł.

Wyliczenia dokonane przez biegłą w zakresie określenia wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych przez odwołującego w spornym okresie, jak też określenia wartości kapitału początkowego, a co za tym idzie wysokości należnej emerytury nie budziły żadnych wątpliwości Sądu co do ich rzetelności, fachowości i merytorycznej poprawności. Biegła w rzeczowy, obszerny i bardzo dokładny sposób dokonała wyliczeń w zakresie wysokości uzyskiwanych przez

T. W. wynagrodzeń w spornym okresie, czemu dała wyraz z pisemnej opinii. Biegła ustaleń dokonała w oparciu o dokumentację placową, jaką udało się pozyskać w toku procesu, a która to nie budziła wątpliwości Sądu co do jej autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Podkreślić należy, że opinii biegłej, od strony formalnej i rachunkowej poprawności, nie kwestionował zarówno odwołujący, jak też organ rentowy. ZUS w piśmie procesowym z 8.04.2015r., wskazał, że w ocenie ZUS przedstawione według opinii biegłej wyliczenie wartości emerytury na podstawie wariantu I w kwocie 2239,26zł, nie budzi zastrzeżeń. Przyjęty w wariantcie I składnik wynagrodzenia określony jako (...) i (...) może oznaczać „wolne soboty i niedziele”, który w latach 1988 - 1989 stanowił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd nie miał wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie należy oprzeć się na wariantcie I opinii biegłej. Sąd w pełni podziela stanowisko organu rentowego, że składnik wynagrodzenia określony jako (...) i (...) oznaczał wolne soboty i niedziele, które w latach 1988 - 1989 stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro kwota ta wchodziła w skład „płacy razem”, stąd należy przyjąć, że składnik ten stanowił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Kierując się powyższymi ustaleniami, Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w pkt. 1 wyroku zmienił zaskarżone decyzje z 10.07.2014r. i 01.09.2014r. w ten sposób, że wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999r. ustalił na kwotę 156.887,94zł. oraz w pkt. 2 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję z 09.09.2014r., w ten sposób, że począwszy do dnia 01.08.2014r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym odwołujący złożył wniosek o przeliczenie wysokości emerytury) przeliczył jej wysokość na kwotę 2.239,26zł. brutto.

Odwołanie od decyzji ZUS z dnia 02.09.2014r. Sąd uwzględnił jedynie częściowo.

Stosownie do treści art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenie, jest zobowiązana do jego zwrotu. Ustawodawca definiuje nienależne świadczenie w ustępie 2 powoływanego przepisu, stwierdzając, że jest to świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania a także świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

ZUS dokonując ponownej analizy dokumentów w przedmiotowej sprawie stwierdził, że wysokość emerytury ustalona decyzją z dnia 11.08.2014r. została ustalona w nieprawidłowej wysokości, w związku z czym kolejną decyzją z dnia 02.09.2014r. dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury. Po przeliczeniu emerytura uległa obniżeniu do kwoty 1.358,63zł. Od powyższej decyzji odwołujący nie złożył odwołania. W związku ze zmianą wysokości emerytury powstała nadpłata świadczenia za okres od 01.07.2014r. do 30.08.2014r. w wysokości 222,62zł., do zwrotu której Oddział ZUS w zaskarżonej decyzji z 02.09.2014r. zobowiązał odwołującego T. W..

W ocenie Sądu odwołanie w zakresie obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części. Zdaniem Sądu brak było podstaw do nałożenia na odwołującego obowiązku zwrotu zawyżonego świadczenia za miesiąc sierpień 2014r. Powyższe jest konsekwencją rozstrzygnięcia Sądu w zakresie decyzji z 09.09.2014r. Jak wskazano wyżej Sąd zmienił tę decyzję i przeliczył wysokość emerytury należnej odwołującemu począwszy od 01.08.2014r. określając jej wysokość na kwotę 2.239,26zł. Stąd Sąd przyjął brak podstaw do przyjęcia, że w sierpniu 2004r. odwołujący pobrał zawyżone świadczenie. Z uwagi na fakt, że wysokość emerytury uległa podwyższeniu dopiero od 01.08.2014r. Sąd oddalił odwołanie w części dotyczącej obowiązku zwrotu wypłaconego zawyżonego świadczenia za miesiąc lipiec 2014r. w kwocie 111,31zł., gdyż od decyzji zmieniającej wysokość emerytury z dnia 02.09.2014r. odwołujący nie złożył odwołania. Z powyższych względów Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. orzekł jak w pkt. 3 wyroku.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do przeliczenia wysokości świadczenia, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego

brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji. Przedstawione przez odwołującego dokumenty mogły budzić wątpliwości ZUS, co do zasadności przeliczenia wysokości świadczenia zgodnie z wnioskiem odwołującego. Dopiero na etapie postępowania sądowego po pozyskaniu dokumentacji płacowej za sporny okres zatrudnienia i przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego, w tym dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, odwołujący w sposób niewątpliwy wykazał zasadność przeliczenia emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia w (...) w O.. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 4 wyroku.